

FoU-statistikk 2011 for universitets- og høyskolesektoren

FoU-utgiftene ved norske universiteter og høyskoler utgjorde totalt 14,3 milliarder kroner i 2011. Det gir en økning på 840 millioner kroner fra 2009. Ressursinnsatsen til FoU økte nominelt med vel 6 prosent fra 2009 til 2011. Korrigert for lønns- og prisstigning utgjorde dette en realnedgang på litt over en prosent i toårsperioden og tilnærmet nullvekst fra 2010 til 2011.

At det var nullvekst skyldes blant annet en relativt stor nedgang i kapitalutgiftene. Flere store byggeprosjekter i sektoren var ferdigstilt i 2011. Dersom vi bare ser på driftsutgiftene, var det en realvekst på knapt 3 prosent. Driftsutgiftene utgjorde i 2011 om lag 94 prosent av totale FoU-utgifter, mens kapitalutgiftene stod for rundt 6 prosent. I 2009 utgjorde driftsutgiftene 90 prosent av totale FoU-utgifter. Lønnsandelen har økt med 1 prosentpoeng i perioden, og det har vært en liten nominell vekst i FoU-utgifter til vitenskapelig utstyr fra 360 til drøyt 380 millioner kroner.

FoU-utgifter i universitets- og høyskolesektoren i 2011 etter institusjonstype og finansieringskilde. Mill. kr.

Institusjonstype	Næringslivet	Offentlige kilder		Andre kilder	Utlandet		Totalt
		Totalt	Herav Forskningsrådet		Totalt	Herav EU-midler	
Universiteter	434	8 775	2 145	287	270	188	9 766
Vitenskapelige høyskoler m.fl.	67	801	102	159	15	7	1 042
Statlige høyskoler	33	1 115	108	18	16	14	1 181
Universitetssykehus	39	2 076	163	134	21	17	2 270
Totalt	572	12 767	2 517	598	323	226	14 259
Prosent	4,0	89,5	17,7	4,2	2,3	1,6	100,0
Prosentvis endring 2009-2011	11,9	6,0	6,4	11,1	-1,8	10,9	6,3

Kilde: NIFU/FoU-statistikk

For universitets- og høyskolesektoren har det vært gjennomført en ny tidsbruksundersøkelse for 2011. De nye FoU-andelene for det faste personalet gir små endringer på overordnet nivå. De foreløpige tallene for universitets- og høyskolesektoren som ble presentert tidligere i høst var basert på for høye estimater for de nye FoU-andelene, og dette forklarer mye av avviket mellom foreløpige og endelige tall. Det har videre vært en endring i sektorplassering for enkelte enheter ved helseforetakene som tidligere inngikk i universitets- og høyskolesektoren og nå regnes til instituttsektoren. Omfanget av sektorendringene var på om lag 100 millioner kroner.

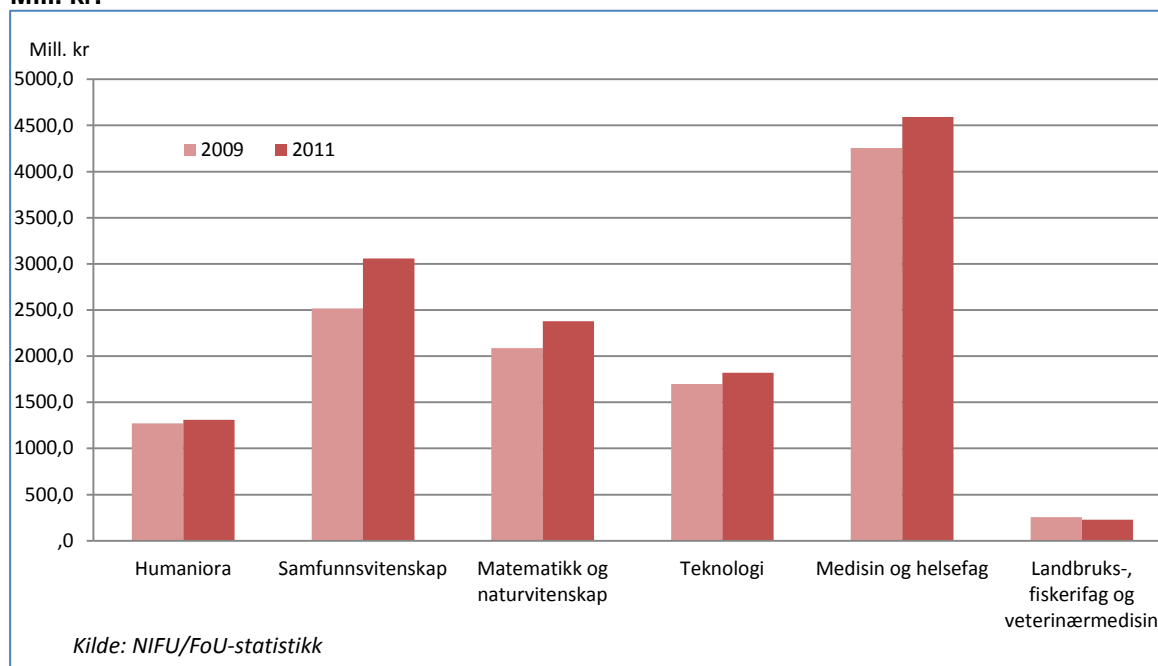
Universitetene stod for 68 prosent av FoU-utgiftene i 2011 mot 67 prosent i 2009. De statlige høyskolenes andel av FoU-utgiftene i sektoren går ned fra 10 til 8 prosent. Fra 2011 er Universitetet i Nordland, tidligere Høgskolen i Bodø, klassifisert som universitet, og Høgskolen i Molde er akkreditert som vitenskapelig høyskole. Universitetssykehusene sto for 16 prosent av FoU-utgiftene i sektoren i 2011, samme andel som i 2009.

Offentlige kilder, dvs. basisfinansiering, forskningsrådsmidler og oppdragsinntekter fra offentlige etater og institusjoner, er den klart viktigste finansieringskilden for FoU-virksomhet ved universiteter og høyskoler og stod for nesten 90 prosent av FoU-utgiftene. I 2011 ble om lag 4 prosent finansiert av henholdsvis næringslivet og andre innenlandske kilder. Fra 2009 til 2011 var

det finansiering fra disse to kildene som hadde den største prosentvise veksten i FoU-finansiering. Veksten i basisfinansieringen lå på ca. 5 prosent, litt under veksten for sektoren samlet. Det var en nedgang i midler fra utlandet totalt, mens EU-finansieringen økte. Totalt sett utgjør utenlandsk finansiering en liten andel av FoU-finansieringen i sektoren.

Det ble utført nærmere 12 300 FoU-årsverk i sektoren i 2011, hvorav nesten 9 800 årsverk av forskere og annet faglig personale. De øvrige årsverkene gjaldt teknisk eller administrativt personale. Dette gir en vekst i FoU-årsverk utført av forskere og annet faglig personale på 650 årsverk. Blant det teknisk og administrative personalet har det ikke vært noen økning fra 2009 til 2011.

Driftsutgifter til FoU i universitets- og høgskolesektoren i 2009 og 2011 etter fagområde. Mill. kr.

I 2011 ble over en tredjedel av driftsutgiftene til FoU brukt ved enheter klassifisert under fagområdet medisin og helsefag. En stor del av disse utgiftene er knyttet til universitetssykehusene. 23 prosent av FoU-utgiftene var relatert til samfunnsvitenskap, mens matematikk og naturvitenskap utgjorde 18 prosent. Som vist i figuren over var det en økning innenfor alle fagområder med unntak av landbruks-, fiskerifag og veterinærmedisin som er det minste fagområdet; det skyldes endret fagområdeklassifisering. Den største prosentvise veksten har vært innenfor samfunnsvitenskap og dernest matematikk og naturvitenskap, etterfulgt av medisin og helsefag, teknologi og humaniora. Endringene i forskerpersonalets FoU-andeler kan forklare en del av veksten innenfor samfunnsvitenskap.

Flere resultater fra FoU-undersøkelsen for 2011 i universitets- og høgskolesektoren vil bli lagt ut fortløpende i [FoU-statistikkbanken](#). Spørsmål om FoU-undersøkelsene i universitets- og høgskolesektoren kan rettes til kaja.wendt@nifu.no, tlf. 22 59 51 66.

Hvert år utarbeides det totaltall for ressursinnsatsen i forskning og utviklingsarbeid (FoU) i Norge. I universitets- og høgskolesektoren er det hovedundersøkelse annethvert år. NIFU har statistikkansvaret for universitets- og høgskolesektoren og instituttsektoren, mens Statistisk sentralbyrå har ansvaret for næringslivet. NIFU sammenstiller dataene til den totale FoU-statistikken for Norge. Statistikken utarbeides på bakgrunn av OECDs retningslinjer i den såkalte Frascati-manualen, og inngår i OECDs databaser for Science & Technology. FoU-statistikk rapporteres også til Eurostat.

Forespørsler om universitets- og høgskolesektoren kan rettes til Kaja.Wendt@nifu.no, tlf. 22 59 51 66 og om instituttsektoren til Bo.Sarpebakken@nifu.no, tlf. 22 59 51 63.

For mer informasjon om FoU i næringslivet, kontakt Frank.Foyn@ssb.no, tlf. 21 09 46 88, Kristine.Langhoff@ssb.no, tlf. 21 09 43 91 eller Harald.Fondevik@ssb.no, tlf. 21 09 47 51.

Den nasjonale FoU-statistikken for Norge publiseres av NIFU <http://www.nifu.no/> og Norges forskningsråd

<http://www.forskningsradet.no/>. Detaljert statistikk for næringslivet publiseres av Statistisk sentralbyrå <http://www.ssb.no/>